

Анна ЛАЗАР

ІНТЕРАКТИВНА МАПА ПОЛЬСЬКИХ МІСЦЬ ПАМ'ЯТІ У ДОРАДЯНСЬКОМУ КИЄВІ

<http://cpes.com.ua/index.php/uk/projects/kyivlevels/citymapukr>

У 2010 року було здійснено проєкт під назвою «Колективна пам'ять польських емігрантів про дорадянський Київ і виселення». Його метою було створення інтерактивної мапи польських місць пам'яті у Києві, яка була б розміщена у вільному доступі в інтернеті. Мапа містить фотографії, історичну довідку, бібліографію, цитати зі спогадів і навіть аудіо записи інтерв'ю. Вона доступна трьома мовами: польською, українською і англійською.

Відправним пунктом для створення мапи служили спогади тих поляків, які мусили залишити Київ через зв'язки з урядом Української Народної Республіки (1917–1920). Ті, хто залишилися у місті, переслідувалися, були репатрійовані чи зіслані до Казахстану. Майже через сорок років у Лондоні було створено Гурток польських киян, силами яких були опубліковані перші п'ять томів «Київських спогадів» (*Pamiętnik Kijowski*), які, серед іншого, містили спомини про Київ вимушених емігрантів. У них знаходимо згадки про місця пам'яті у дореволюційному Києві, пов'язані з релігійним, соціальним, публічним, культурним життям спільноти. Крім того, важливими є інтерв'ю з тими поляками, які вже кілька поколінь мешкають у Києві. Завдяки ним можна з'ясувати, які з місць пам'яті дотепер є актуальними для польської громади, а які – вже забуті.

В основі теоретичної і методологічної бази дослідження лежить поняття **місце пам'яті** (*lieu de memoire*), вперше використане П'єром Нора майже 20 років тому. Тоді була відкрита нова сторінка в історичних дослідженнях, коли на перший план вийшла людська

пам'ять, спогади і комемораційні практики, пов'язані з минулим. Польський дослідник Анжей Шопчинський писав, що причина популярності досліджень місць пам'яті почасти в тому, що в сучасній культурі домінує короткостроковість – тобто теперішнє твориться з низки непов'язаних між собою подій. Додаючи простору історичності, ми ніби театралізуємо минуле, адже місця пам'яті пов'язані зі специфічними ритуалами і наголосом на зв'язку поколінь, а це є свого роду ліками від шаленого ритму сьогодення.

Проект здійснювався в рамках програми «Пам'ять, відповідальність, майбутнє» фундації *Geschichtswerkstatt Europa*, був розроблений і втілений істориками з Центру польських і європейських студій Національного Університету «Кієво-Могилянська Академія» Оленою Бетлій і Катериною Дисою і філологом з Інституту Славістики Польської Академії Наук Анною Лазар.